

Sàng lọc ung thư: Tổng quan

Sàng lọc ung thư nghĩa là tìm kiếm ung thư trước khi một người có bất kỳ triệu chứng nào, khi nó có thể dễ điều trị hơn. Một số xét nghiệm sàng lọc đã được chứng minh là giúp người bệnh sống lâu hơn, nhưng mọi xét nghiệm đều có những tác hại cũng như lợi ích có thể có. Trao đổi với đội ngũ y tế của bạn giúp bạn quyết định những xét nghiệm nào phù hợp với bạn.

Phiên bản đơn giản

Sàng lọc ung thư là tìm kiếm ung thư trước khi một người có bất kỳ triệu chứng nào. Các xét nghiệm sàng lọc có thể giúp phát hiện ung thư ở giai đoạn sớm, trước khi triệu chứng xuất hiện. Khi mô bất thường hoặc ung thư được phát hiện sớm, nó có thể dễ điều trị hoặc chữa khỏi hơn. Đến lúc triệu chứng xuất hiện, một khối ung thư có thể đã phát triển và lan rộng, điều này có thể khiến nó khó điều trị hơn.

Điều quan trọng cần nhớ là khi bác sĩ của bạn đề nghị một xét nghiệm sàng lọc, điều đó không phải lúc nào cũng có nghĩa là họ nghĩ bạn bị ung thư. Các xét nghiệm sàng lọc được thực hiện khi bạn không có triệu chứng ung thư.

Nói ngắn gọn: sàng lọc tìm kiếm ung thư sớm, trước khi bạn cảm thấy có gì bất ổn.

Các loại xét nghiệm sàng lọc

Các xét nghiệm sàng lọc bao gồm:

- **Khám sức khỏe và tiền sử** — kiểm tra cơ thể để tìm các dấu hiệu sức khỏe chung, bao gồm khối u hoặc bất kỳ điều gì bất thường, cùng với việc xem xét thói quen sức khỏe và các bệnh trong quá khứ của bạn.
- **Xét nghiệm phòng thí nghiệm** — xét nghiệm các mẫu như mô, máu hoặc nước tiểu.
- **Các thủ thuật chụp chiếu** — các thủ thuật tạo ra hình ảnh của các vùng bên trong cơ thể.
- **Xét nghiệm di truyền** — một xét nghiệm phòng thí nghiệm tìm kiếm những thay đổi ở gen hoặc nhiễm sắc thể có thể là dấu hiệu của một bệnh hoặc nguy cơ mắc bệnh.

Các xét nghiệm sàng lọc có rủi ro

Không phải tất cả các xét nghiệm sàng lọc đều hữu ích, và hầu hết đều có rủi ro. Sẽ hữu ích khi biết rủi ro của một xét nghiệm và liệu nó đã được chứng minh là làm giảm khả năng tử vong vì ung thư hay chưa.

- **Một số xét nghiệm có thể gây ra vấn đề.** Ví dụ, sàng lọc ung thư đại tràng bằng nội soi đại tràng sigma hoặc nội soi đại tràng có thể gây rách lớp niêm mạc của đại tràng.
- **Kết quả dương tính giả có thể xảy ra.** Một xét nghiệm có thể có vẻ bất thường ngay cả khi không có ung thư. Điều này có thể gây lo âu và thường dẫn đến nhiều xét nghiệm hơn, mà những xét nghiệm đó cũng có rủi ro.
- **Kết quả âm tính giả có thể xảy ra.** Một xét nghiệm có thể có vẻ bình thường ngay cả khi có ung thư. Điều này có thể khiến một người trì hoãn việc chăm sóc.
- **Việc phát hiện một khối ung thư có thể không giúp ích.** Một số loại ung thư không bao giờ gây triệu chứng hoặc trở nên đe dọa tính mạng. Không có cách nào biết liệu điều trị một khối ung thư như vậy có giúp một người sống lâu hơn hay không, và các phương pháp điều trị đều có tác dụng phụ.

Nói ngắn gọn: mọi xét nghiệm sàng lọc đều có lợi ích và tác hại.

Đưa ra một lựa chọn có hiểu biết

Hiểu về lợi ích và tác hại của các xét nghiệm sàng lọc là điều quan trọng để chọn những xét nghiệm nào phù hợp với bạn. Trước khi làm bất kỳ xét nghiệm sàng lọc nào, hãy thảo luận về nó với bác sĩ hoặc nhân viên y tế khác của bạn. Nhân viên y tế của bạn nên trao đổi với bạn về lợi ích, tác hại và những điều chưa rõ của một xét nghiệm và đưa bạn vào quá trình ra quyết định. Điều này được gọi là ra quyết định có hiểu biết và chung. Đôi khi tác hại và lợi ích gần ngang nhau, và lựa chọn trở nên khó quyết định.

Sàng lọc có thể và không thể làm gì

Một xét nghiệm sàng lọc hoạt động tốt sẽ phát hiện ung thư trước khi triệu chứng xuất hiện, sàng lọc một loại ung thư để điều trị hơn khi được phát hiện sớm, có ít kết quả sai, và làm giảm khả năng tử vong vì loại ung thư đó.

Các xét nghiệm sàng lọc **không** nhằm chẩn đoán ung thư. Nếu một kết quả bất thường, có thể làm thêm các xét nghiệm để kiểm tra ung thư. Ví dụ, một lần chụp nhũ ảnh sàng lọc có thể phát hiện một khối u, nhưng một khối u có thể là ung thư hoặc là điều gì khác. Cần các xét nghiệm chẩn đoán, có thể bao gồm sinh thiết, để tìm ra.

Sàng lọc có giúp người ta sống lâu hơn không?

Với nhiều loại ung thư, khả năng hồi phục phụ thuộc vào giai đoạn — mức độ ung thư đã lan rộng — khi nó được phát hiện. Ung thư được phát hiện ở giai đoạn sớm thường dễ điều trị hơn. Một số xét nghiệm sàng lọc đã được chứng minh cả về việc phát hiện ung thư sớm lẫn làm giảm khả năng tử vong vì chúng, chẳng hạn như chụp nhũ ảnh cho ung thư vú, và nội soi đại tràng sigma cùng xét nghiệm tìm máu ẩn trong phân cho ung thư đại trực tràng. Các xét nghiệm khác phát hiện ung thư sớm nhưng chưa được chứng minh là làm giảm nguy cơ tử vong vì nó.

Các nghiên cứu về sàng lọc so sánh tỷ lệ tử vong ở những người được sàng lọc với những người không được sàng lọc. Một số điều có thể khiến việc sàng lọc trông có vẻ hữu ích hơn thực tế, chẳng hạn như sai lệch thời gian dẫn đầu (lead-time bias), chẩn đoán quá mức (overdiagnosis), và sai lệch người sàng lọc khỏe mạnh (healthy screenee bias). Đây là lý do vì sao các nhà nghiên cứu nghiên cứu việc sàng lọc một cách cẩn thận trước khi một xét nghiệm trở thành xét nghiệm tiêu chuẩn.

Đội ngũ y tế của bạn là nguồn thông tin tốt nhất về việc những xét nghiệm sàng lọc nào là hợp lý cho bạn.

Nội dung này chỉ nhằm mục đích giáo dục và không thể thay thế cho tư vấn y tế. Hãy luôn trao đổi với đội ngũ y tế của bạn về tình trạng cụ thể của bạn.

Dựa trên một nguồn đáng tin cậy

Đây là bản dịch bằng ngôn ngữ đơn giản của nội dung giáo dục dựa trên Viện Ung thư Quốc gia Hoa Kỳ. Vui lòng đọc nguồn gốc để có thông tin đầy đủ và cập nhật. Chỉ mang tính giáo dục — không phải lời khuyên y tế. Hãy luôn trao đổi với đội ngũ chăm sóc của bạn.

Viện Ung thư Quốc gia Hoa Kỳ: cancer.gov/about-cancer/screening/patient-screening-overview-pdq

Cập nhật lần cuối: 2026-07-14

Bạn có quyền được cung cấp thông dịch viên miễn phí. Tại Hoa Kỳ, các bệnh viện và phòng khám nhận tài trợ liên bang phải cung cấp thông dịch viên đủ trình độ mà bạn không phải trả tiền. Bạn có thể yêu cầu tại quầy tiếp nhận hoặc trước buổi hẹn. Bạn không cần đưa người thân hoặc trẻ em đi để phiên dịch.

Trực tuyến: cancerexplained.org/languages/vi/cancer-screening-overview

Dịch từ bài viết tiếng Anh trên cancerexplained.org. Bản tiếng Anh là bản đã được đối chiếu với nguồn.

Chỉ là thông tin giáo dục, không phải lời khuyên y tế. Một hệ thống biên tập có hỗ trợ AI đã giúp soạn trang này. Chưa có người thẩm định y khoa nào được nêu tên đã xem xét trang này, trừ khi có nêu tên.

Được in, sao chép và chia sẻ miễn phí nếu giữ nguyên nội dung. Không cần xin phép. Vui lòng không thay đổi nội dung y khoa. Trích dẫn: cancerexplained.org. Thông tin giáo dục, không phải lời khuyên y khoa.